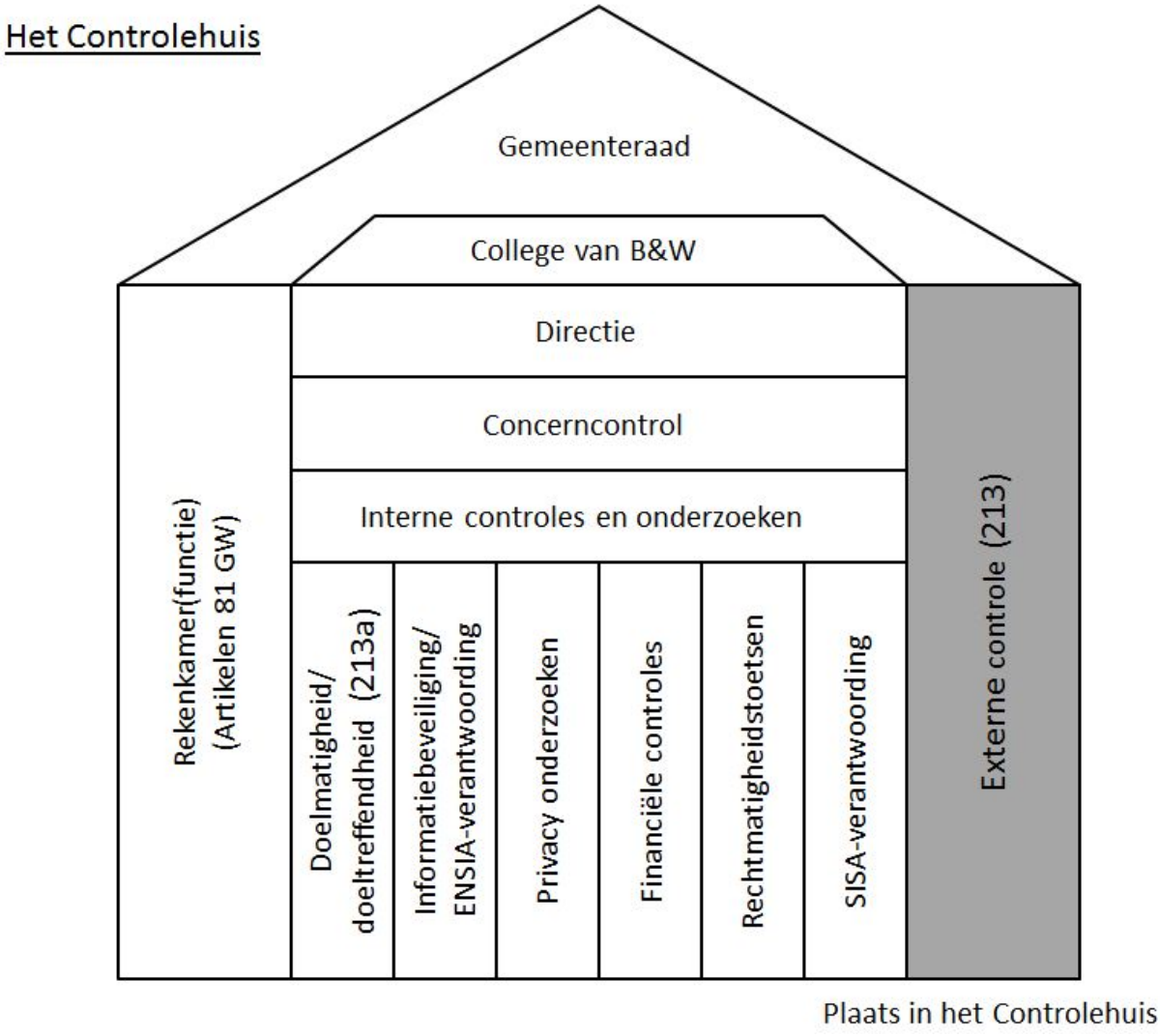
Controleprotocol 2025

GEMEENTE waadhoeke

Versie	Orgaan	Versie/Behandel datum
0.1	Eshuis	08 augustus 2025
0.2	Staf (Audit)	08 september 2025
0.3	Bedrijfsvoering (Financiën)	11 september 2025
0.4	Portefeuillehouder	23 september 2025
1.0	B&W Waadhoeke	13 oktober 2025
1.0	Auditcommissie	11 november 2025
1.0	Raad Waadhoeke	27 november 2025

(versie 1.0 documentdatum 06 oktober 2025)

Inhoudsopgave

1 INLEIDING 4

1.1 ALGEMEEN 4
1.2 DOELSTELLING 5
1.3 WETTELIJK KADER 5
1.4 TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN RAAD, COLLEGE EN ACCOUNTANT 5
1.5 PROCEDURE 5

2 ALGEMENE UITGANGSPUNTEN VOOR DE CONTROLE (GETROUWHEID ÉN RECHTMATIGHEID) 6

3 TE HANTEREN GOEDKEURINGS- EN RAPPORTERINGSTOLERANTIES 7

3.1 ALGEMEEN 7
3.2 TOLERANTIES CONTROLEJAAR 2025 8

4 BEGRIP RECHTMATIGHEID EN DE AANVULLEND TE CONTROLEREN CRITERIA 9

4.1 VERANDERING MET INGANG VAN VERSLAGJAAR 2023 9
4.2 ALGEMEEN 9
4.3 BEGROTINGSCRITERIUM 9
4.4 MISBRUIK EN ONEIGENLIJK GEBRUIK CRITERIUM (M&O CRITERIUM) 10
4.5 VOORWAARDENCRITERIUM 10
4.6 VERANTWOORDINGSGRENS 11
4.7 RAPPORTAGEGRENS 12
4.8 SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT (SISA) 12

5 REIKWIJDTE RECHTMATIGHEIDSTOETSING 13

5.1 EXTERNE WETGEVING 13
5.2 INTERNE WETGEVING 13
5.3 OPERATIONALISEREN NORMENKADER 13

6 RAPPORTERING ACCOUNTANT 14

6.1 INTERIM-CONTROLES 14
6.2 VERSLAG VAN BEVINDINGEN 14
6.3 UITGANGSPUNTEN VOOR DE RAPPORTAGEVORM 14
6.4 CONTROLEVERKLARING 14

BIJLAGE 1: INVENTARISATIE WET- EN REGELGEVING 15

BIJLAGE 1A: EXTERNE WETGEVING 16
BIJLAGE 1B: INTERNE REGELGEVING GEMEENTE WAADHOEKE 20

BIJLAGE 2: SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT (SISA) 22

BIJLAGE 3: BEGROTINGSCRITERIUM 23

BIJLAGE 4: EFFECTEN VAN HET NIET NALEVEN VAN WET- EN REGELGEVING 24

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Op 27 juni 2024 heeft de gemeenteraad van Waadhoeke (hierna: de raad) aan Eshuis Registeraccountants B.V. de opdracht verstrekt om de accountantscontrole als bedoeld in artikel 213 Gemeentewet voor de gemeente Waadhoeke over de boekjaren 2024 tot en met 2026 uit te voeren, met de optie tot maximaal tweemaal een verlenging van twee jaar. Verdere invulling van deze opdracht-verstrekking door de gemeenteraad vindt plaats door het vaststellen van een controleprotocol, zoals nu voorligt.

Object van controle over 2025 is de jaarrekening inclusief Sisa bijlage en daarmee tevens het financieel beheer, zoals uitgeoefend door of namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Waadhoeke.

Als gevolg van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording met ingang van boekjaar 2023, bevat het getrouwheidsoordeel van de accountant ook het oordeel over de rechtmatigheidsverantwoording door het college van B&W. Hierdoor vervalt het separate rechtmatigheidsoordeel door de accountant.
Gezien de relatie/samenhang tussen de rechtmatigheidsverantwoording door het college en het getrouwheidsoordeel door de accountant maken de keuzes binnen de rechtmatigheids-verantwoording onderdeel uit van dit Controleprotocol.

<u>Aanpassing van het Besluit Begroting Verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) met ingang van boekjaar 2025</u>

- Vanaf boekjaar 2025 hanteert de controlerend accountant een materialiteit voor de jaarrekeningcontrole, van 2% van de totale lasten, *exclusief* toevoegingen aan de reserves.
- Voorheen was de materialiteit voor fouten 1% en voor onzekerheden 3%. van de totale lasten, *inclusief* toevoegingen aan de reserves.

Vanaf 2025 moeten de fouten en onzekerheden door de accountant bij elkaar opgeteld worden en betrokken worden in de oordeelsvorming. Het onderscheid tussen fouten en *onzekerheden* voor de strekking van de controleverklaring vervalt.

Naast deze aanpassing is ook de verantwoordingsgrens van de *rechtmatigheidsverantwoording* verlaagd naar ten hoogste 2% van de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves. Hiermee sluit de verantwoordingsgrens aan op de door de accountant te hanteren materialiteit voor de controle van de jaarrekening.

<u>Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân</u>
De GR “Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân” (hierna de Dienst) geeft uitvoering aan de Wmo, de Jeugdwet en een deel van de Participatiewet. De toeleiding naar zorg is belegd bij het Gebiedsteam van de gemeente. De financiële beheershandelingen vinden plaats in de backoffice, die georganiseerd is bij de Dienst. De controle van de regelingen in het sociaal domein wordt uitgevoerd door de Dienst. De Dienst toetst op naleving van de verschillende rechtmatigheidsaspecten. Hiertoe heeft de Dienst een programma van interne controle opgesteld. De Dienst overlegt bij hun jaarrekening een controleverklaring van hun eigen accountant. Daarmee vallen de activiteiten en de beheershandelingen binnen de Dienst buiten de scope van dit controleprotocol. De Dienst neemt in haar jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op, die ook van toepassing is op de hiervoor genoemde wetten. Deze wetten vallen niet onder de scope van de rechtmatigheidsverantwoording van het College van B&W van de gemeente Waadhoeke.

1.2 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening van de gemeente Waadhoeke.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is mede bedoeld om het gesprek te ondersteunen tussen de gemeenteraad en het College, over de (financiële) rechtmatigheid. Met als doel om de kader stellende- en controlerende rol van de gemeenteraad op dit vlak te versterken. Hierbij is van belang dat de gemeenteraad de verantwoordingsgrens vaststelt.

1.3 Wettelijk kader

De gemeentewet (GW), art. 213, schrijft voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art. 197 GW bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.
In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant kan de gemeenteraad nadere aanwijzingen geven voor te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties.

De gemeenteraad heeft op 30 november 2023 de verordening ex art 213 GW voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Waadhoeke vastgesteld. Met het voorliggende controleprotocol stelt de gemeenteraad nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor het controlejaar 2025.

1.4 Taken en verantwoordelijkheden raad, college en accountant

De Wet dualisering gemeentebestuur is bedoeld om de raad meer invloed te geven op het gemeentebestuur. De functionele scheiding tussen de raad en het college is aangescherpt. Het college concentreert zich op zijn bestuursbevoegdheden en het afleggen van verantwoording over de uitoefening daarvan aan de raad. De raad concentreert zich op zijn beurt op zijn vertegenwoordigende, verordenende, budgettaire en controlerende bevoegdheden. De accountant controleert de jaarrekening en verstrekt een verklaring waarin hij een oordeel geeft over het getrouwe beeld ervan, inclusief de financiële rechtmatigheidsverantwoording door het college van burgemeester en wethouders.

1.5 Procedure

In de huidige (Raad 30 november 2023) verordening ex artikel 213 Gemeentewet is in artikel 4, lid 2, de volgende zinsnede opgenomen:

> Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek overleg plaats tussen de accountant, een vertegenwoordiging uit de raad (en/of door de raadsgriffier) en vertegenwoordigers van de gemeente.

Daarnaast zijn in artikel 7 van genoemde verordening verschillende communicatiemomenten benoemd.

De managementletter en het verslag van bevindingen (kortweg: de rapportages) worden, in conceptvorm, aan de directie voorgelegd en met hen besproken. Daarnaast heeft de accountant overleg over de (concept) rapportages in het kader van de interimcontrole en de eindejaarcontrole met o.a. audit, de concerncontroller en de manager Bedrijfsvoering. Via deze integrale rapportages doet de accountant verslag aan respectievelijk de directie, het college en de gemeenteraad.

Voor het opleveren van de rapportages wordt in overleg met de accountant jaarlijks een tijdsplanning opgesteld.

Het verslag van bevindingen wordt voor verzending aan de raad, door de accountant voorgelegd aan het college met de mogelijkheid voor het college om op dit stuk te reageren. De accountant bespreekt voorafgaand aan de raadsbehandeling van de jaarstukken het verslag van bevindingen met de Audit Commissie.

Het college overlegt de gecontroleerde jaarrekening samen met het verslag van bevindingen voor 1 juli aan de raad. De jaarlijkse managementletter wordt voor 1 december van elk jaar uitgebracht.

2 Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid én rechtmatigheid)

Zoals in art 213 GW is voorgeschreven zal de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening gericht zijn op het afgeven van een oordeel of:

- de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen;
- de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet rechtmatig tot stand zijn gekomen;
- de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 en
- het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is.

Het verslag van bevindingen bevat in ieder geval bevindingen over:

- de vraag of de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken en
- de tabel fouten en onzekerheden voor specifieke uitkeringen

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet, Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO), Kadernota Rechtmatigheid, alsmede de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het BADO dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen ”.

3 Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

3.1 Algemeen

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in.
De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening, de verantwoorde baten en lasten, de balansmutaties en de financiële beheershandelingen met een belang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie[1]. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties, cijferanalyses, alsmede (al dan niet statistische) deelwaarnemingen en extrapolaties.

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Provinciale Staten en Gemeenteraden mogen de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen dan deze minimumeisen. Deze scherpere eisen zijn dan leidend in de planning en uitvoering van de accountantscontrole en worden verwoord in de controleverklaring.

Aanpassing van het BBV en het Bado met ingang van boekjaar 2025

- Vanaf boekjaar 2025 hanteert de controlerend accountant een materialiteit voor de jaarrekeningcontrole, van 2% van de totale lasten, *exclusief* dotaties aan de reserves.
- Voorheen was de materialiteit voor fouten 1% en voor onzekerheden 3%. van de totale lasten, *inclusief* dotaties aan de reserves

Vanaf 2025 moeten de fouten en onzekerheden door de accountant bij elkaar opgeteld worden. Het onderscheid tussen fouten en *onzekerheden* voor de strekking van de *controleverklaring* vervalt. Dat is niets meer en niets minder dan een stevige aanscherping (lees verkleining) van de marge.

De minimumeisen zijn:

	Strekking controleverklaring:			
Goedkeurings-tolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle (% lasten)[2]	≤ 2%	>2% - ≤4%	> 4%	> 4%

Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren (professional judgement).

De definitie van de goedkeuringstolerantie is:
"De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed".
De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven controleverklaring.

[1] Door de toepassing van een risicoanalyse kan het zo zijn dat niet alle transacties die groter zijn dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie individueel worden gecontroleerd. Ook kunnen andere gegevensgerichte werkzaamheden dan deelwaarnemingen worden toegepast. Met name door toepassing van cijferanalyse (verbandscontroles) kan het aantal deelwaarnemingen worden beperkt.
[2] Betreft de lasten (ingang van 2025) exclusief dotaties aan reserves conform BADO

Naast de goedkeuringstoleranties wordt de rapporteringstolerantie onderkend. Deze kan als volgt worden gedefinieerd:
"De rapporteringstolerantie is een bedrag dat gelijk aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Een lagere rapporteringstolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen".

De rapporteringstolerantie kan worden vastgesteld op een percentage, bijvoorbeeld 80%, van de goedkeuringstolerantie of op een maatschappelijk relevant geacht absoluut bedrag zoals € 100.000. De rapporteringstolerantie kan zich verder toespitsen op die elementen die de raad nader terug wil zien, zonder dat dit de controletoleranties zelf beïnvloedt.

De rapporteringstolerantie is door de gemeenteraad in het programma van eisen (raad 28 maart 2024) voor aanbesteding van de externe accountant vastgesteld, met inachtneming van bovengenoemde minimumeisen. De afwijkende rapporteringstolerantie is in de aanbestedings-procedure voor fouten en onzekerheden vastgesteld op 5% van de goedkeuringstolerantie[3].

3.2 Toleranties controlejaar 2025

In het hierna opgenomen schema zijn de goedkeuringstoleranties opgenomen zoals deze door de gemeenteraad worden vastgesteld.

	Strekking controleverklaring			
Goedkeurings-tolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle (% lasten)[4]	≤ 2%	>2% - ≤4%	> 4%	> 4%

Op basis van het begrotingstotaal (indicatief € 150 miljoen) betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle van € 3,0 miljoen de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.

De rapporteringstolerantie voor fouten en onzekerheden wordt vastgesteld op 5% van de goedkeuringstolerantie, in dit voorbeeld € 150.000.

[3] Het staat de Raad vrij om hier een andere keuze in te maken
[4] Betreft de lasten (ingang van 2025) exclusief dotaties aan reserves conform BADO

4 Begrip rechtmatigheid en de aanvullend te controleren criteria

4.1 Verandering met ingang van verslagjaar 2023

Sinds 2023 is het College van burgemeester en wethouders zelf verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording, die in de jaarstukken wordt opgenomen.

Het doel van de verandering is om meer transparantie te geven in de totstandkoming van de gemeentelijke financiën, en om het gesprek tussen de gemeenteraad en het college mogelijk te maken. De gemeenteraad kan zo zijn controlerende rol beter vervullen. De gemeenteraad bepaalt ook waar de grens ligt. Wanneer wil de raad geïnformeerd worden?

4.2 Algemeen

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen 9 rechtmatigheidscriteria worden onderkend: het begrotingscriterium; het voorwaardencriterium; het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium; het calculatiecriterium; het valuteringscriterium; het adresseringscriterium; het volledigheidscriterium; het aanvaardbaarheidscriterium en het leveringscriterium.

De laatste 6 criteria blijven onderdeel uitmaken van de reguliere jaarrekeningcontrole en de controleverklaring van de accountant. Voor deze criteria geldt dat rechtmatigheid en getrouwheid samenvallen. Een rechtmatigheidsfout die in deze categorie valt, is ook altijd een getrouwheidsfout. Dat betekent dat deze categorie van fouten altijd een rol zal spelen bij de bepaling van de strekking van de controleverklaring.

Blijven voor de rechtmatigheidsverantwoording door het college over de eerste 3 criteria:

- Het begrotingscriterium;
- Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium);
- Het voorwaardencriterium.

Daarnaast is het begrip *Single information, Single audit* (SiSa) van toepassing op de door de gemeente Waadhoeke ontvangen specifieke uitkeringen.

4.3 Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de kadernota rechtmatigheid van de commissie Besluit begroting en verantwoording (BBV). Begrotingswijzigingen moeten volgens de Gemeentewet tijdens het jaar zelf nog aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Indien een wijziging niet meer in het jaar zelf is voorgelegd zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig.

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn op hoofdlijnen door de wetgever bepaald (en worden door de gemeenteraad zelf nader ingevuld en geconcretiseerd). Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Hier is in artikel 10 beleid opgenomen en kan aanvullend beleid worden vastgelegd ten aanzien van:

- het tijdig melden van verwachte budgetoverschrijdingen (wat mag in de periodieke Berap (bestuursrapportage) en wat moet direct worden gemeld in het kader van de actieve informatieplicht van B&W);
- hoe om te gaan met overschrijdingen op programmaniveau;
- het mogen schuiven binnen de budgetten (voor producten) van een programma;
- het nadrukkelijk koppelen van de voorwaarden welke gelden voor het verkrijgen van (subsidie)baten aan de bijbehorende lasten;
- het aanwenden van de post onvoorzien (al dan niet per programma)

Het formuleren van concrete en duidelijke spelregels tussen de gemeenteraad en het college met betrekking tot het begrotingscriterium voorkomt discussie achteraf over bijvoorbeeld de weging van bevindingen uit de controle.
De door de raad gestelde kaders zijn bepalend voor de invulling van het budgetbeheer door het college. Het systeem van budgetbeheer en –bewaking moet waarborgen dat de baten en de lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

4.4 Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O criterium)

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel (hierna enkele voorbeelden, niet limitatief):

- Ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of,
- Niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.

Misbruik is onrechtmatig.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen (hierna enkele voorbeelden, niet limitatief):

- Verkrijgen van overheidsbijdragen of,
- Het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

In de gemeente Waadhoeke zijn diverse beheersmaatregelen getroffen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik. Deze maatregelen zijn ingebed in de processen en maken onderdeel uit van de interne controle op rechtmatigheid.

4.5 Voorwaardencriterium

Besteding en inning van gelden door een gemeente zijn aan bepaalde voorwaarden gebonden waarop door of namens het college moet worden getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de (eigen) gemeentelijke regelgeving in verordeningen. De gestelde voorwaarden hebben, in het algemeen, betrekking op:

- de omschrijving van de doelgroep (respectievelijk het project etc.);
- de heffings- en/of declaratiegrondslag;
- normbedragen (i.c. hoogte en duur);
- de bevoegdheden;
- het voeren van een administratie;
- het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken (i.c. dossieropbouw);
- de aan te houden termijnen (besluitvorming, betaling, etc.).

De precieze invulling verschilt per wet, respectievelijk regeling, respectievelijk verordening.
Voor alle geldstromen dient ondubbelzinnig vast te staan welke voorwaarden er op van toepassing zijn. De door hogere overheden gestelde voorwaarden liggen volledig vast. Dit geldt echter niet altijd voor de voorwaarden in de gemeentelijke regelgeving. Daar waar er (nog) geen generieke criteria zijn vastgesteld, dient het college over zowel de generieke als de specifieke criteria in overleg te treden met de raad.

De raad is op gemeentelijk niveau kaderstellend en wordt geacht de norm te stellen waaraan het college moet worden getoetst. Een gemeenteraad dient dan ook op grond van een overzicht van alle voor de betreffende gemeente geldende wet- en regelgeving het voorwaardencriterium te operationaliseren.
Concreet betekent dit dat door de gemeenteraad limitatief moet zijn bepaald aan welke in wet- en regelgeving vastgelegde, voor de gemeente relevante, voorwaarden de accountant moet toetsen.

Dit criterium is in de gemeente Waadhoeke als volgt uitgewerkt. Door de raad zijn in verschillende verordeningen en besluiten voorwaarden opgenomen. Met het vaststellen van de reikwijdte van de rechtmatigheidstoets door het college in dit controleprotocol wordt het voorwaardencriterium nader uitgewerkt.
In de bijlagen bij dit controleprotocol zijn de inventarisaties opgenomen van interne en externe Wet- en regelgeving, voor zover relevant voor de rechtmatigheid van het financiële beheer.

4.6 Verantwoordingsgrens

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is mede bedoeld om het gesprek te ondersteunen tussen de gemeenteraad en het College, over de (financiële) rechtmatigheid. Met als doel om de kader stellende- en controlerende rol van de gemeenteraad op dit vlak te versterken.

Hierbij is van belang dat de gemeenteraad de verantwoordingsgrens waarboven afwijkingen[5] in de rechtmatigheidsverantwoording moet worden opgenomen, vaststelt tussen de 0% en (met ingang van 2025) 2% van de totale lasten (excl. dotaties reserves). Zoals eerder aangegeven zijn daarbij met ingang van 2025 samengevoegd de voorheen aparte vakjes fouten en onzekerheden (accountant) en fouten en onduidelijkheden (rechtmatigheidsverantwoording). De gemeenteraad is vrij om binnen de genoemde bandbreedte het percentage voor de verantwoordingsgrens vast te stellen. Elke keuze heeft echter gevolgen. Onderstaand volgen enkele overwegingen:

Informatiepositie
Hoe hoger de verantwoordingsgrens, hoe minder snel er informatie opgenomen zal worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

Kosten van de verantwoording
De raad kan bij het vaststellen van de hoogte van de verantwoordingsgrens rekening houden met de kosten van het verzamelen en vastleggen van informatie. Ze kan de grens later ook (hoger of lager) bijstellen, waarbij 2% het wettelijk maximum blijft.

Eenduidigheid van normen en communicatie
De keuze om aan te sluiten bij percentages die reeds herkend worden binnen en buiten de gemeente. Aansluiting norm externe accountant en rechtmatigheidsverantwoording.

[5] Onder afwijkingen wordt verstaan fouten (het niet naleven van wet- en regelgeving) en onduidelijkheden. Voor zowel fouten als onduidelijkheden afzonderlijk geldt hetzelfde percentage. Fouten en onduidelijkheden mogen daarbij niet bij elkaar opgeteld te worden.

De commissie BADO onderstreept dat er na de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, sprake zal zijn van een groeiproces. Dit zal voor zowel gemeenten als accountants een leerproces zijn. Iedereen moet gaan ervaren hoe dit in de praktijk werkt.

Als gevolg van deze aanpassing van het BBV en het Bado met ingang van boekjaar 2025 is het voorstel om de verantwoordingsgrens van de *rechtmatigheidsverantwoording* vast te stellen op ten hoogste 2% van de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves. Hiermee sluit de verantwoordingsgrens aan op de door de accountant te hanteren materialiteit voor de controle van de jaarrekening. De verantwoordingsgrens geldt dan voor het totaal van fouten én onduidelijkheden.

De verantwoordingsgrens voor 2025 wordt bepaald op 2% van de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves

Op basis van het begrotingstotaal (indicatief € 150 miljoen) betekent bovengenoemd percentage dat de verantwoordingsgrens is bepaald op circa € 3,0 miljoen.

Aanvullend wordt in de bedrijfsvoeringsparagraaf een toelichting opgenomen over de beheersing, rapportage en maatregelen rond de rechtmatigheid.

4.7 Rapportagegrens

Blijven zowel de fouten als afzonderlijke onduidelijkheden onder de verantwoordingsgrens dan worden geen afwijkingen opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Wel is het relevant om geconstateerde afwijkingen te vermelden in de paragraaf bedrijfsvoering. Hiervoor kan de raad ook een grens met het college afspreken, de zogenaamde rapportagegrens.
Gelijk aan voorgaand jaar wordt voorgesteld een rapportagegrens van 1% te hanteren, echter nu gebaseerd op de totale lasten, exclusief de dotaties aan de reserves

De rapportagegrens voor 2025 wordt bepaald op 1% van de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves

4.8 Single information Single audit (SiSa)

Voor de controle op de correcte toepassing, verwerking etc. van de voor de gemeente Waadhoeke relevante specifieke uitkeringen geldt het SiSa-toetsingskader, zoals gepubliceerd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken. In de bijlagen is dit toetsingskader opgenomen. Uiteraard kunnen, naast deze specifieke toetsingscriteria per specifieke uitkering, ook andere criteria van toepassingen zijn zoals wetgeving enzovoorts.

5 Reikwijdte rechtmatigheidstoetsing

De controle op rechtmatigheid is limitatief gericht op onderstaande externe- en interne wetgeving. Het zogenoemde normenkader.

5.1 Externe wetgeving

De naleving van wettelijke kaders, zoals die in de kolom “Regelgeving extern” van de inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij de gemeente Waadhoeke is opgenomen (bijlage 1a van dit protocol). Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen.

5.2 Interne wetgeving

Enerzijds de naleving van de volgende kaders:

- de begroting;
- financiële verordening ex artikel 212 GW;
- controleverordening ex artikel 213 GW;
- verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Waadhoeke ex artikel 213a GW.

En verder de overige kaders zoals opgenomen in de kolom “Regelgeving intern” van de inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij de gemeente Waadhoeke (bijlage 1b van dit protocol). Dit laatste voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen. De verordeningen die betrekking hebben op de taken die uitgevoerd, gecontroleerd en verantwoord worden door een GR zijn niet opgenomen. Deze blijven buiten de scope van de accountantscontrole bij de gemeente Waadhoeke en ook buiten de scope van de rechtmatigheidsverantwoording.

Ten aanzien van het voorwaardencriterium vindt voor de interne regelgeving uitsluitend een toets plaats naar de hoogte, duur en doelgroep/object van financiële beheershandelingen, tenzij jegens derden (bijvoorbeeld in toekenningsbeschikkingen) aanvullende voorwaarden met directe financiële consequenties zijn opgenomen. [6]

Het is niet mogelijk dat gemeenteraden eigen verordeningen buiten beschouwing laten bij de rechtmatigheidscontrole. Wel kan de raad besluiten dat aan bepaalde onderdelen van verordeningen geen financiële consequenties worden verbonden.

5.3 Operationaliseren normenkader

Het normenkader bestaat dus uit een overzicht van de geldende externe en interne regelgeving met betrekking tot financiële beheershandelingen. Om het normenkader te kunnen gebruiken voor de interne beheersing en de accountantscontrole moet het worden geoperationaliseerd. Ten behoeve van de uitwerking is het van belang dat bekend is welke bepalingen van de regelgeving relevant zijn voor rechtmatigheid.
De interne controle is een aangelegenheid van het college en wordt nader uitgewerkt in het interne controleplan.

[6] Dergelijke jegens derden geformuleerde (financiële) voorwaarden zijn immers ook al relevant voor de accountantscontrole inzake de getrouwheid van de jaarrekening.

6 Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant op de hierna in het kort weergegeven wijze.

6.1 Interim-controles

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht. Bestuurlijk relevante zaken worden - op grond van de overeengekomen rapportage wensen - aan het college gerapporteerd. Met dien verstande dat de accountant in zijn verslag van bevindingen altijd de belangrijkste bevindingen (prioriteit hoog of hoog/middel) aan de raad rapporteert. Daarnaast is de accountant conform verordening ex. Artikel 213 zelfstandig bevoegd om aan de raad te rapporteren c.q. te informeren indien een goedkeurende verklaring in gevaar komt.

6.2 Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de gemeentewet wordt omtrent de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de raad en in afschrift aan het College van Burgemeester en Wethouders.
In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

6.3 Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in hoofdstuk 3 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

6.4 Controleverklaring

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven ten aanzien van de getrouwheid. Deze controleverklaring is bestemd voor de gemeenteraad, zodat deze de door het College van Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

Bijlage 1: Inventarisatie wet- en regelgeving

In het navolgende overzicht is een inventarisatie gegeven van de in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij de gemeente Waadhoeke relevante algemene wet- en regelgeving. De randvoorwaarden waarbinnen uitgaven (lasten) mogen worden gedaan worden onder meer ontleend aan de begroting, de financiële verordening en het delegatie- en mandaatbesluit.

Bijlage 1a geeft een overzicht van de externe wetgeving. Een groot deel van de externe wetgeving bij gemeenten wordt al door externe accountantscontrole of periodieke controle door de fiscus of interne controle afgedekt. Een deel blijft echter van belang gegeven het financiële belang en de politieke gevoeligheid. In de tabel in bijlage 1a is deze wetgeving opgenomen. Om aan deze wetgeving te voldoen worden de aandachtspunten voor financiële kaderstelling en beheersing nader bepaald.

Bijlage 1b geeft een overzicht van alle interne regelgeving in onze gemeente. Verordeningen die geen financiële stromen en beheersmaatregelen bevatten worden niet in de rechtmatigheidscontrole betrokken. Ook de verordeningen die wel financiële stromen en beheersmaatregelen bevatten maar slechts van geringe omvang worden in zijn geheel uitgesloten. De financiële omvang van deze verordeningen vormt niet direct een risico in het kader van de jaarrekeningcontrole.

Resteren de verordeningen met financiële maatregelen van een aanzienlijk omvang. Deze zijn onderworpen aan de rechtmatigheidstoets.

Het financiële belang van de onderhavige wet- en regelgeving wordt uiteraard mede bepaald door de omvang van de geldstroom die daarmee direct is gemoeid. Daarnaast zijn echter de potentiële risico´s van belang welke kunnen ontstaan wanneer relevante wet- en regelgeving niet wordt nageleefd, bijvoorbeeld inzake Europese aanbesteding. Dit soort risico´s kan indirect tot geldstromen gaan leiden wanneer bijvoorbeeld schadeclaims moeten worden gehonoreerd of op een onjuiste titel verkregen gelden moeten worden geretourneerd.

Uiteraard zijn Wet- en regelgeving dynamisch. Er kunnen zich na vaststelling van dit controleprotocol wijzigingen voordoen waardoor het overzicht in deze bijlage (op onderdelen) niet actueel meer is. In dat geval zal een aanvulling op het normenkader plaatsvinden in de context van de jaarrekening.

Bijlage 1a: Externe wetgeving[7]
Aanbestedingswet 2012
Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (APPA)
Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
Algemene Wet Bestuursrecht (Awb)
Algemene Wet Rijksbelastingen (AWR)
Ambtenarenwet
Arbeidsomstandighedenwet (ARBO)
Archiefwet 1995
Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden
Besluit administratieve bepalingen wegverkeer.
Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV)
Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen 2004 (Bbz)
Besluit huurprijzen woonruimte
Besluit inburgering
Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden
Besluit participatiebudget
Besluit proceskosten bestuursrecht
Besluit ruimtelijke ordening
Binnenvaartwet.
Boswet
Bouwbesluit
Burgerlijk Wetboek
CAR/UWO
Circulaire Single Information Single Audit
Drank en Horecawet
Drinkwaterwet
EU-aanbestedingsregels
Faillissementswet
Financiële verhoudingswet (Fvw)
Fiscale wetgeving
Flora en Fauna wet
Gemeentewet
Gids proportionaliteit
Grondexploitatiewet (Grex)
Grondwet
Huisvestingswet
Huurwet
Intrekkingswet wet stedelijke vernieuwing
Invorderingswet 1990
Jachtbesluit
Jachtregeling
Jeugdwet
Kadasterwet

[7] In de opdrachtverstrekking is de volgende wet- en regelgeving in het kader van het financiële beheer onderwerp van de rechtmatigheidscontrole

Bijlage 1a: Externe wetgeving[7]
Kaderwet EZ subsidies
Kaderwet LNV subsidies
Kieswet
Leegstandswet
Leerplichtwet 1969
Mededingingswet
Mededingingsrecht ESF/EU
Mediawet 2008
Monumentenwet 1988
Onteigeningswet
Participatiewet
Paspoortwet
Politiewet 2012
Rechtspositiebesluit burgemeesters
Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden
Rechtspositiebesluit wethouders
Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
ROA/VVTV
Sociale verzekeringswetten
Sociale wetgeving
Telecommunicatiewet
Tijdelijke wet ambulancezorg
Uitvoeringswet grondkamers (pacht)
Verdrag betreffende de werking van de EU (VwEU) Titel VII; H1 Tweede afdeling: staatssteun.
Vreemdelingenwet
Waterschapswet
Waterwet
Wegenverkeerswet
Wegenwet
Welzijnswet
Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften.
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO)
Wet arbeid en zorg (Wazo)
Wet basisregistraties adressen en gebouwen (BAG)
Wet BDU verkeer en vervoer
Wet belastingen op milieugrondslag (Wbm)
Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (BIBOB)
Wet bodembescherming (Wbb)
Wet centraal orgaan opvang asielzoekers
Wet dualisering gemeentebestuur
Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen
Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)
Wet eenmalige verlenging werkingsduur oalt-plannen

Bijlage 1a: Externe wetgeving[7]
Wet financiering decentrale overheden
Wet geluidhinder
Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR)
Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (WGBA)
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
Wet GOA
Wet herverdeling wegenbeheer
Wet houdbare overheidsfinancien
Wet inburgering
Wet infrastructuurfonds
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (Ioaz)
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (Ioaw)
Wet inkomensvoorziening oudere werklozen 1-12-2009 t/m 1-7-2016
Wet inzake de luchtverontreiniging
Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (WKPB)
Wet kinderopvang
Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)
Wet milieubeheer
Wet markt en overheid
Wet naleving europese regelgeving (Nerpe)
Wet normering topinkomens
Wet Onderwijsachterstandenbeleid
Wet Onderwijskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE)
Wet op de basiseducatie
Wet op de expertisecentra (WEC)
Wet op de huurtoeslag
Wet op de jeugdzorg
Wet op de kansspelen
Wet op de lijkbezorging
Wet op de Omzetbelasting
Wet op de Ruimtelijke Ordening
Wet op de waterhuishouding (Wwh)
Wet op het BTW compensatiefonds (BCF)
Wet op het onderwijstoezicht
Wet op het primair onderwijs (WPO)
Wet op het voortgezet onderwijs
Wet openbaarheid van bestuur (Wob)
Wet passend onderwijs
Wet personenvervoer 2000
Wet primair onderwijs
Wet publieke gezondheid (Wpg)
Wet rechten burgerlijke stand
Wet regionale meld-en coordinatiefunctie voortijdig schoolverlateen

Bijlage 1a: Externe wetgeving[7]
Wet revitalisering generiek toezicht (Interbestuurlijk toezicht
Wet ruimtelijke ordening (WRO)
Wet schatkistbankieren
Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWI)
Wet sociale werkvoorziening (Wsw)
Wet veiligheidsregio's
Wet verbetering poortwachter
Wet verontreiniging oppervlaktewateren
Wet vervoer gevaarlijke stoffen
Wet voorkeursrecht gemeenten (WVG)
Wet voorziening gehandicapten (Wvg)
Wet waardering Onroerende Zaken (WOZ)
Wet Werk en Bijstand (WWB)
Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)
Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering
Wetboek van koophandel
Wetboek van strafrecht
Wetboek van strafvordering
Winkeltijdenwet
Woningwet.
Zorgverzekeringswet

	Bijlage 1b: Interne regelgeving Gemeente Waadhoeke	N.a.v. Kadernota Rechtmatigheid buiten rechtmatigheidscontrole, c.q. geen financiële consequenties
1	Afvalstoffenverordening 2023	
2	Algemene Plaatselijke Verordening 2019	
3	Algemene subsidieverordening 2018	
4	Controleverordening op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie 2024	
5	Financiële verordening 2024	
6	Legesverordening 2025	
7	Marktgeld- en retributieverordening 2018	
8	Verordening Behandeling bezwaarschriften	
9	Verordening Gegevensverstrekking basisregistratie personen 2018	
10	Verordening Kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2023	
11	Verordening Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur 2024	
12	Verordening Onroerende zaakbelastingen 2025	
13	Verordening Op de Audit commissie	
14	Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2019	
15	Verordening Werkgeverscommissie gemeenteraad 2025	
16	Verordening Ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2018	
17	Verordening bekostiging Leerlingenvervoer 2023	
18	Verordening Naamgeving en nummering 2018 (Adressen)	
19	Marktverordening 2019	
20	Verordening Winkeltijden 2024	
21	Verordening Geurhinder en veehouderij 2018	
22	Verordening als gevolg van artikel 6 Wet geurhinder en veehouderij	
23	Verordening Vertrouwenscommissie benoeming, herbenoeming en klankbordgesprekken burgemeester	
24	Verordening Op de rekenkamer 2019	
25	Taaloardering Frysk	
26	Verordening Inrichting Antidiscriminatievoorziening	
27	Archiefverordening 2018	
28	Verordening Elektronische bekendmaking en kennisgeving	
29	Verordening riool- en waterzorgheffing 2025	
30	Erfgoedverordening 2019	
31	Parkeerverordening 2021	
32	Verordening Afvalstoffenheffing 2025	
33	Verordening Beheer gemeentelijke begraafplaatsen 2021	
34	Verordening Lijkbezorgingsrechten 2025	
35	Verordening Parkeerbelastingen 2025	
36	Verordening Reclamebelasting 2025	

	Bijlage 1b: Interne regelgeving Gemeente Waadhoeke	N.a.v. Kadernota Rechtmatigheid buiten rechtmatigheidscontrole, c.q. geen financiële consequenties
37	Verordening Voorzieningen huisvesting onderwijs 2021	
38	Liggeld verordening 2025	
39	Wegsleepverordening 2019	
40	Verordening maatschappelijke ondersteuning 2024	
41	Verordening Adviesraad Sociaal Domein Noardwest Fryslan 2025	
42	Afstemmingsverordening Participatiewet, Bbz 2004, IOAW en IOAZ 2021	
43	Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2021	
44	Verordening individuele inkomenstoeslag 2021	
45	Re-integratieverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2023-2	
46	Verordening Jeugdhulp 2024	
47	Verordening tegenprestatie Participatiewet, IOAW en IOAZ 2021	
48	Inspraakverordening	
49	Verordening Duurzaamheidslening	
50	Verordening Starterslening	
51	Verordening Verzilverlening	
52	Verordening Nadeelcompensatie 2023	
53	Verordening Op de gemeentelijke adviescommissie Omgevingskwaliteit Fryslan	
54	Verordening toeristenbelasting 2025	
55	Verordening watertoeristenbelasting 2025	
56	Partiele herziening van de beheersverordening Menameradiel	
57	Bomenveroerdening	
58	Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht 2024	

Bijlage 2: Single information Single audit (SiSa)

Medeoverheden (in casu de gemeente Waadhoeke) verantwoorden de specifieke uitkeringen in hun eigen jaarrekening (art. 17a, 1e en 2e lid Fvw). De SiSa-bijlage verantwoordingsinformatie is onderdeel van de toelichting op de jaarrekening.

De jaarrekening inclusief toelichting, waaronder de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen, is het controleobject van de accountant van medeoverheden. Voor de controle van de jaarrekening gelden de voorschriften van het Bado (zie hoofdstuk 3).

Het uitgangspunt is dat de controle van de SiSa-bijlage met dezelfde materialiteit kan geschieden als voor de jaarrekening, maar dat vanuit SiSa aanvullende werkzaamheden worden verwacht, zoals de risicoanalyse per specifieke uitkering, de voorgeschreven deelwaarnemingen op de specifieke uitkeringen boven € 125.000 en de werkzaamheden t.a.v. de nulverantwoording. Deze extra werkzaamheden kunnen leiden tot rapportagewaardige bevindingen, die mogelijk de jaarrekeningtolerantie (materialiteit) overschrijden.

Voor de bevindingen voortkomend uit de reguliere controle op getrouwheid en rechtmatigheid (R) en uit de beoordeling van de deugdelijke totstandkoming (D1) van de SiSa-verantwoording gelden op grond van art. 5, vierde lid Bado zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening, zodat de vakdepartementen voldoende informatie hebben om de specifieke uitkeringen vast te stellen.

In zijn verslag van bevindingen neemt de accountant per specifieke uitkering fouten en onzekerheden op, boven een financiële grens, voor zover die niet door de medeoverheid zijn of kunnen worden gecorrigeerd. Deze financiële grens is per specifieke uitkering:

- € 12.500; indien de omvangsbasis < dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10%; indien de omvangsbasis > is dan € 125.000 en < dan of gelijk aan € 1,0 mln;
- € 125.000; indien de omvangsbasis > is dan € 1,0 mln.

De rapporteringstolerantie heeft géén consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. Het gaat alleen om het rapporteren van de waargenomen en niet herstelde fouten en onzekerheden voortkomende uit de accountantscontrole.
Voor meer gedetailleerde informatie wordt verwezen naar de ‘Nota verwachtingen accountantscontrole’ die ieder jaar verschijnt.

In het najaar volgen de definitieve tabellen met de specifieke uitkeringen waarover in 2025 moet worden verantwoord.

Bijlage 3: Begrotingscriterium

Beoordeling begrotingsafwijkingen (voorbeelden ter indicatie en duiding)

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend:	**Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel**	**Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel**
Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn geautoriseerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.		X
Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.		X
Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar. **- geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar** **- geconstateerd na verantwoordingsjaar**	 X	 X
Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen ofwel totaal geautoriseerd krediet) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. **- jaar van investeren** **- afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren**	 X	 X

Bijlage 4: Effecten van het niet naleven van wet- en regelgeving

In de volgende tabel is weergegeven wat het effect is van een afwijking van wet- en regelgeving en de consequenties voor de rechtmatigheidsverantwoording. Met betrekking tot de interpretatie op het gebied van het begrotingscriterium verwijzen we naar bijlage 3.

Afwijkingen van wet- en regelgeving	**Niet opnemen in de rechtmatigheids-verantwoording**	**Wel opnemen in de rechtmatigheids-verantwoording**
Bepalingen in wet- en regelgeving worden niet nageleefd (voorwaardencriterium), maar dit kan geen directe financiële consequenties hebben die in de jaarrekening tot uitdrukking moeten komen.	X	
Bepalingen in wet- en regelgeving worden niet nageleefd (voorwaardencriterium), en hieruit kunnen directe financiële consequenties voortvloeien die in de jaarrekening tot uitdrukking moeten komen.		X
Er zijn geen effectieve M&O maatregelen en mede als gevolg daarvan zijn rechtmatigheidsafwijkingen en/of onduidelijkheden geconstateerd die geen consequenties hebben voor getrouwe beeld aspecten van jaarrekeningposten		X
Er zijn geen effectieve M&O-maatregelen, maar ondanks dat zijn er geen fouten en/of onduidelijkheden geconstateerd.	X	